

Häxor som pedagogisk resurs

TORSÅKER. För att sätta fokus på ett av våra kulturarv, häxprocesserna, driver Kramfors kommun tillsammans med Hola folkhögskola projektet "Kulturarvet som pedagogisk resurs" för grundskoleelever.

Syftet med projektet är att ta fram pedagogiskt material kring häxprocesserna som skolor ska kunna använda på egen hand.

På en särskild webbplats ska lärare kunna hitta kunskapsunderlag, lektionsupplägg och lärarhandledning.

Att projektet sker i samverkan med Hola folkhögskola är helt naturligt, många av de geografiska punkterna där grymheterna ägde rum fanns i Torsåkers socken.

Hans Olof Furberg är verksamhetschef vid Kultur och bildning på Region Västernorrland:

– Vi vill bidra till barns och ungdomars lärande om historien. Men även vara en utgångspunkt för jämförelser med dagens samhälle. Hur var det då och vilka paralleller kan vi se idag?

Ursprungstanken var att välkomna skolklasser dit flera gånger - men så kom coronapandemin emellan. Tyvärr gick det inte att ha lika stor samverkan mellan projektet och skolorna som tänkt. Men projektledaren Victoria Bly har välkomnat mellanstadieskolor som har agerat testpiloter.

Nordingraskolan och Ullångerskolan besökte tillsammans med henne fäng-

elsehålan, Torsåkers kyrka och Häxberget.

Förutom själva studiebesöken fick elever och lärare även testa några av Victorias pedagogiska upplägg, till exempel spela ett drama med manus hämtat från rättegångsprotokollen. Totalt har hon arbetat fram 15 lektionsupplägg som alla handlar om häxprocesserna på olika sätt.

Varför är projektet viktigt?

– Det är alltid viktigt att känna till sin egen historia och vi kan lära mycket av den. När man tittar på ämnet kring häxprocesserna är det både en fråga om etik och moral, självkritik och genusperspektiv - hur man vet vad man vet eller varför man tror att man vet, säger Victoria Bly.

Lektionerna, som har olika upplägg och inriktning beroende på elevernas ålder, spänner över en mängd ämnen: Svenska, historia, religion, samhällskunskap men också slöjd och bild.

Det ska vara lätt för lärarna att använda materialet. Det finns också ett särskilt program för skolor som vill besöka Torsåker och de olika kulturmiljöerna.

SUSANNHE MELIN

Verksamhetschef Hans Olof Furberg och dekormakaren Eva-Karin Fröberg som fick uppdraget att levandegöra miljöerna i det handikappanpassade häxmuseet vid Hola folkhögskola. Tanken är att folk ska få både en historisk inblick och en tankeställare.

Foto: SUSANNHE MELIN

Historik häxprocesserna

» 1668 började häxprocesserna på allvar i Sverige då ett 30-tal personer dömdes till döden för trolldom och samröre med djävulen. Häxjakterna spreds som en löpeld, värst drabbad var Torsåker. De påstådda häxorna pekades ut av barn vars berättelse understöddes av änkan Britta. Angiveriet utvecklades till en slags försörjning. Kvinnor som vägrade ge henne pengar pekades ut. Barn angav sina föräldrar då prästen Horneaus hotade med att vira ned de små i en isvak eller elda upp dem i Brittias bakugn.

» På Häxberget halshöggs 68 kvinnor och tre män. Kropparna brändes på bål. Resterna nedsänktes i Lesjön. Processerna avstannade när en av prästerna förargades på en av visgossarna.

Efter straffpredikan och en sista nattvard i Torsåkers kyrka fick "häxorna" vandra en mil till Häxberget, vaktades av ortens män för att hindras fly.

Minnesstenen. 1675 avrättades totalt 71 människor på Häxberget, var femte kvinna i Torsåkers pastorat. Platsen är ett välbesökt turistmål.